

Definició d'accés obert per a revistes

L'accés obert és un mitjà per difondre la recerca acadèmica que trenca amb el model tradicional de publicació científica de subscripció. Té el potencial per accelerar en gran mesura els descobriments científics, encoratjar la innovació i enriquir l'educació amb una reducció de les barreres d'accés. L'accés obert canvia els costos de publicar per tal que els lectors, els usuaris i els investigadors obtinguin un accés sense cost. Tanmateix, l'accés obert no és tan senzill com "els articles són gratuïts per a tots els lectors." L'accés obert engloba un ventall de components com ara la lectura, la reutilització, els drets d'explotació, la publicació en repositoris i la lectura mecànica. Respecte d'aquests aspectes, els editors i les agències de finançament han adoptat diferents polítiques, algunes més obertes, algunes menys obertes. En general, com menys restriccions inclogui la política d'una revista respecte de la disponibilitat immediata i la reutilització, més oberta serà.

Les revistes poden ser més o menys obertes, però el seu grau d'obertura és intrínsecament independent de llur:

- Impacte
- Qualitat de la revisió per parells
- Prestigi
- Sostenibilitat
- Qualitat dels articles
- Metodologia de la revisió per parells
- Efecte en la promoció i la carrera acadèmica

Com utilitzar aquesta guia

El 2002, la Iniciativa de Budapest per a l'accés obert va articular els principis bàsics de l'accés obert per primera vegada. Des de llavors, milers de revistes han adoptat polítiques que abracen alguns o tots els components centrals de l'accés obert relacionats amb la lectura, la reutilització, els drets d'explotació, la publicació i la lectura mecànica. Tanmateix, no totes les polítiques d'accés obert són iguals. Per exemple, una política que permet que qualsevol pugui llegir un article de manera gratuïta sis mesos després de la publicació és més oberta que una que imposa un embargament de dotze mesos; però és menys oberta que una política que en permet la lectura gratuïta immediatament després de la publicació.

Aquesta guia us ajudarà a anar més enllà de l'aparentment simple qüestió: "És una revista d'accés obert?" cap a una alternativa més productiva: "Com i quant n'és, d'oberta?"

Utilitzeu-la per:

- Entendre els elements que defineixen les revistes d'accés obert.
- Aprendre què fa que una revista sigui més oberta que una altra.
- Prendre decisions informades sobre on publicar.

Aquesta guia és una col·laboració entre:

HowOpenIsIt?®

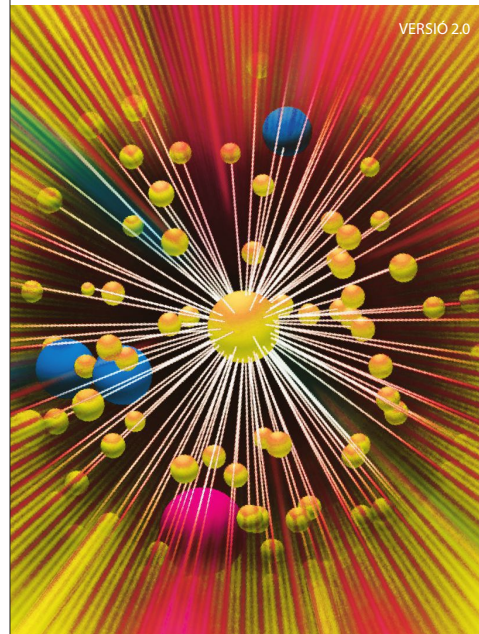
©2014 Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition and Public Library of Science
Subjecta a la llicència CC BY

Imatge: Christian Damasco et al.,
PLOS Computational Biology. 2008. 4(3).
Subjecta a la llicència CC BY

HowOpenIsIt?

L'ESPECTRE DE L'ACCÉS OBERT

VERSIÓ 2.0

ACCÉS	DRETS DELS LECTORS	DRETS DE REUTILITZACIÓ	DRETS D'EXPLOTACIÓ	DRETS DE PUBLICACIÓ DELS AUTORS	PUBLICACIÓ AUTOMÀTICA	LECTURA MECÀNICA	ACCÉS
 ACCÉS OBERT	Accés gratuït per llegir tots els articles immediatament després de la publicació	Generositat de drets de reutilització i remescla (p. ex., la llicència CC BY)	Els autors mantenen els drets d'explotació de l'obra sense cap restricció.	Els autors en poden publicar qualsevol versió en qualsevol repositori o lloc web sense demora	Les revistes posen a l'abast de tothom còpies de tots els articles en repositoris de tercers de confiança (p. ex., PubMed Central, OpenAire, institucionals) immediatament després de la publicació	Es proporcionen el text complet de l'article, les metadades, les dades de suport (incloent-hi el format i el marcatge semàntic) i les citacions a través d'una API, amb instruccions públiques	 ACCÉS OBERT
	Accés gratuït per llegir tots els articles després d'un embargament inferior a sis mesos	La reutilització, la remescla i la creació a partir de l'obra estan subjectes a determinades restriccions i condicions (p. ex., amb les llicències CC BY-NC i CC BY-SA)	Els autors retenen/l'editor concedeix uns drets amplis, incloent-hi la reutilització (p. ex., ús de figures en presentacions, usos educatius, creació d'obres derivades) i el dret d'autoritzar-ne l'ús per part d'altri	Els autors en poden publicar alguna versió (determinada per l'editor) en qualsevol repositori o lloc web sense demora	Les revistes posen a l'abast de tothom còpies de tots els articles en repositoris de tercers de confiança (p. ex., PubMed Central, OpenAire, institucionals) en un termini de sis mesos	Es proporcionen el text complet de l'article, les metadades i les citacions a través d'una API, amb instruccions públiques	
	Accés gratuït per llegir tots els articles després d'un embargament superior a sis mesos	La reutilització (sense remescla ni creació a partir de l'obra) està subjecta a determinades restriccions i condicions (p. ex., amb la llicència CC BY-ND)	_____	Els autors en poden publicar alguna versió (determinada per l'editor) en qualsevol repositori o lloc web amb demora (determinada per l'editor)	Les revistes posen a l'abast de tothom còpies de tots els articles en repositoris de tercers de confiança (p. ex., PubMed Central, OpenAire, institucionals) en un termini de dotze mesos	Es poden rastrejar el text complet de l'article, les metadades i les citacions sense cap permís especial ni cap registre, amb instruccions públiques	
	Accés gratuït i immediat per llegir alguns articles, però no tots (incloent-hi els "models híbrids")	Alguns drets de reutilització més enllà de les excepcions i limitació per a alguns articles, però no per a tots (incloent-hi els "models híbrids")	Els autors retenen/l'editor concedeix uns drets limitats per a la reutilització (p. ex., ús de figures en presentacions, usos educatius, creació d'obres derivades)	Els autors en poden publicar alguna versió (determinada per l'editor) en alguns repositoris o llocs web amb demora o sense	Les revistes posen a l'abast de tothom còpies d'alguns articles, però no tots, en repositoris de tercers de confiança (p. ex., PubMed Central, OpenAire, institucionals) en un termini de dotze mesos	Es poden rastrejar el text complet de l'article, les metadades i les citacions amb permís, amb instruccions públiques	
	Per llegir qualsevol article cal haver fet una subscripció, pertànyer a determinats col·lectius o societats, pagar per veure, o qualsevol altre pagament	Sense drets de reutilització més enllà de les excepcions i limitacions de la llei (tots els drets reservats)	L'editor en té els drets d'explotació, sense cap mena de permís de reutilització per als autors més enllà de les excepcions o limitacions	Els autors no poden dipositar cap versió en cap repositori ni en cap lloc web en cap moment	Sense publicació automàtica en repositoris de tercers	Sense la disponibilitat de rastrejar el text complet dels articles	